GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 69 — Brasiovu 17|5 Septembre — 1876.

Imperatulu in Sibiiu.

Sibiiu, in 1/13 Sept. 1876.

Precandu prindu pén'a in mana cá se scriu aceste ronduri, Maiestatea Sa imperatorele este inca in mediuloculu nostru, inse pre candu cetitorii „Gazetei“ voru ceti aceste ronduri ale mele, pre atunci inaltulu óspe din sinulu nostru va fi ajunsu dejá la loculu resiedintiei sale, deórace preste pucine óre ne va parasi, plecandu inapoi catra Vien'a si ducundu cu sine reminiscintiele cele mai placute despre devotamentulu, iubirea si neclintit'a incredere, ce unu bunu suveranu póte se astepte si póte se intempine la popórele sale. Inse pre catu de mare ni-a fostu bucuri'a la sosirea Maiestatii Sale aici, pre atatu de mare ne este acum intristarea, candu se duce din mediuloculu nostru. O singura, dér buna consolare ne mai remane inse, si acést'a este dulcea suvenire a acestoru pucine dile de rara bucuria si firm'a convictiune, ca Maiestatea sa, cá unu bunu parinte alu popóreloru sale, nu va dá uitarii, ca aici in estremele parti sudu-ostice ale monarchiei traiesce unu poporu, ce se numesce poporu romanu, si care in poterea sacrificieloru si a meriteloru sale pentru patria si tronu astépta cu dreptu cuventu mai multa considerare din partea regimului Maiestatii Sale

Despre aceste voiu avé tempu si de alta data, acum voiu inse se ve comunicu in liniamente principali totu ce s'a intemplatu mai momentosu in cele trei dile din urma, deórace sciu, ca despre cele petrecute in diu'a sosirei Maiestatii Sale in Sibiiu, ati primitu deja reportulu necessariu, la care asiu avé se mai adaugu in totu cuprinsulu seu respunsulu, ce Maiestatea S'a l'a datu capiloru basericeloru romane, si anume Excelentiei Sale dlui metropolitu Dr. Vancea si clerului condusu de dinsulu i-a respunsu: „Sum convinsu de sinceritatea sentiemintelorn esprimate si potu se ve asecuru, ca prosperitatea locuitoriloru de ori-ce confessiune Mi diace la anima de o potriva. Sum prea multiamitu, ca in sinulu poporului de confessiunea D-vóstra domnesce intielegerea fratiésca si pacea neturburata; staruiti si pre venitoriu, cá prin zelós'a implinire a santei missiuni se pastrati la poporu acestu scumpu tesauru, precum si credinti'a si respectulu de lege, si fiti siguri, ca recunoscinti'a Mea va insoci totu-deun'a acést'a activitate a Dvóstra. Primiti multiumit'a Mea pentru devotamentulu aretatu.“ — Escellentiei sale dlui metropolitu Romanu si clerului seu i-a respunsu: „Primescu bucurosu espressiunea omagieloru si a devotamentului Dvóstre. In momentele grele de astadi este grea missiunea tagmei preotiesci, si am o multiamire deosebita, caudu vedu, ca clerulu romanu transilvanu -si implinesce consciintiosu acésta missiune si nisuesce a intari pe credintiosii sei in incredere catra tronu si patria, in concordia fratiésca si in respectu facia de legi. Dorescu din anima, cá activitatea Dvóstra in acestu respectu se fia incoronata de celu mai bunu successu. Pre acestu terenu poteti se contati siguru pe recunoscinti'a si sprigiunulu Meu.“

Mai departe observu, ca la prandiulu din 10 Sept. au partecipatu si metropolitii romani Dr. I. Vancea si Mironu Romanulu, apoi episcopii Mihailu Pavelu, Ioanu Metianu si Victoru Mihályi.

Diu'a de luni, 11 Septembre, s'a petrecutu mai vertosu cu revist'a trupeloru pe campulu de esercitiu, dupa care a urmatu Defileulu, care a facutu onóre tienutei militari a soldatiloru transilvani. Dupa aceea s'a tienutu o manevra mai mica. — Catra 1 óra din di Maiestatea S'a se reintórse in orasiu si cercetà mai multe institute, intre cari scól'a de cadeti, Theresianulu si alte institute. Catra órele 5 Maiestatea S'a primì in audientia deputatiunea Romaniei. Din sorginte demna de credintia sciu, ca primirea acestei deputatiuni a fostu cordiale, amicale si preste totu distinsa. La prandiulu de astadi partecipara: ministrulu br. Wenkheim, deputatii Romaniei Ionu Bratianu, Statescu, Coulin, Cotroutiu, prefectulu comit. Brasiovu Szentiványi s. a. Sér'a la 8 óre a avutu locu unu conductu de tortie de vr'o optu sute de persóne. Cu acésta ocasiune presiedintele pompieriloru Dr. Lindner, adressandu-se catra Maiest. S'a, In. care se aflá in ferést'r'a deschisa a cortelului seu, esclamà unu poternicu „se traiésca“, care urare trecù apoi in undele multimei si pareá ca nu voiesce a se mai finí. —

In 12 si 13 Septembre inainte de amédi se tienura manevrele cele mari, la cari Maiestatea S'a partecipà din diori de di pana pre la 1 si 2 óre dupa amédi. Cu acésta ocasiune trupele transilvane au datu . prim'a proba pre pamentulu patriei loru inaintea suveranului despre capacitatea si desteritatea loru militare. Si potemu dice, ca successulu a fostu splendidu si imbucuratoriu. Maiestatea S'a si-a esprimatu deplin'a multiumire in autografulu seu catra comandantele Ringelsheim, caruia i-a oferitu in semnu de recunoscintia ordinulu cu coróna alu crucii de feru class'a prima.

In 12 Sept. dupa amédi Maiestatea S'a cercetà institutele de invetiamentu si basericele din locu, si anume gimnasiulu de statu, celu evangelicu, baseric'a catedrale evangelica, seminariulu gr. or. romanu si monastirea ursulineloru. — In 13 Sept. dupa amédi Maiestatea S'a incetà de a mai face escursiuni, sciindu ca sér'a la 7 óre si 10 minute are se plece pe drumu. La prandiulu din acésta di au partecipatu numai militari. Pre la órele 7, candu Maiestatea S'a avea se plece, se implura stradele de ómeni din orasiu si din tóte satele vecine; orasiulu se illuminà si banderie de tierani asteptau se insociésca pre Domnitoriu pana la gara. La ór'a numita Maiestatea S'a se puse pre caru si in cateva minute a ajunsu la gara, unde s'a despartitu de catra notabilii si prelatii, cari erau de facia: metropolitulu Romanu, superintendentulu Dr. Teutsch, episcopulu rom. cath. Fagarassy, prefectulu Sibiiului Wächter si altii, dandu cu toti man'a de despartire si destingundu pre fia-care cu cateva cuvinte cordiali. Indata ce s'a datu semnulu de plecare, multimea poporului a eruptu in strigate entusiastice de: „Se Traiésca“!

Astfeliu potemu dice, ca Maiestatea S'a a fostu pre neasteptate la noi, si desi acum nu mai e la noi, totusi este cu noi, si noi suntemu si vomu fi cu trupu si sufletu, cu avere si viétia cu Elu si pentru Elu.

In fine mi mai permitu se observu o singura impregiurare, care caracteriséza pre deplinu anim'a cea buna si semtiulu de dreptate alu Maiestatii Sale. Mai multi dintre cei ce au avutu fericirea de a fi presentati Maiestatii Sale cá membri ai diferiteloru deputatiuni si corporatiuni mi-au comunicatu, ca Maiestatea s'a ar fi intrebatu pre mai multi dintre functionarii publici, déca pricepu bine tóte trei limbile patriei, si vediendu ca cei mai multi fura siliti a marturisi, ca limb'a romana nu o pricepu bine, li-ar fi recomandatu seriosu, se invetie acésta limba, déca voiescu a ocupá functiuni publice in Transilvani'a. — Déca ar sci Maiestatea Sa, ca ce dificultati intempina limb'a romana chiaru aici in sinulu Transilvaniei, atunci credemu, ca ar fi facutu si mai multu in acestu respectu.

Brasiovu 3/15 Sept a. c. 1876.

Despre cele intemplate in Sibiiu in decursulu petrecerii Domnitoriului acolo, reportamu la altu locu; aici inse, unde vremu se facemu o revista asupr'a situatiunei, observamu numai atat'a, ca acésta escursiune neasteptata a Domnitoriului la trupele din Transilvani'a, concentrate la Sibiiu, ne face a conchide, ca Maiestatea S'a este ingrigitu, simte si prevede mari eventualitati, cari voru avé a pune de nou la proba poterile sale armate. Precandu imperatorele russiloru dimpreuna cu principele de coróna cutreerara totu intinsulu Russiei, spre a se convinge in persóna despre starea armatei si preste totu a mediulóceloru de resbelu, pre atunci si Maiestatea S'a Domnitoriulu nostru face escursiuni in cele mai estreme parti ale monarchiei totu cu scopu de a-si castigá convictiune despre dibaci'a militare de o parte, éra de alta parte despre spiritulu ce domnesce in castrele armatei sale. Fia, cá aceste escursiuni ale Maiestatii sale se fia incoronate de celu mai imbucuratoriu resultatu; fia, cá asteptarile Domnitoriului se se realisedie.

Pre langa miscarea in cercurile militari si desbaterile diurnalistice despre cestiunea de resbelu séu pace, amu mai avutu ocasiune de unu tempu incóce de a inregistrá mai multe reporturi din diferite parti ale patriei, referitórie la miscarea interna pe terenulu administratiunei publice. Despre acést'a amu vorbitu si vomu mai vorbi la loculu si tempulu seu, aici constatamu numai faptulu implinitu, ca legea despre arondarea municipieloru a intratu dejá in vigóre si pe basea ei s'au constituitu nouele municipie in tóta tiér'a. In dilele prossime are se se puna in practica si legea despre consiliele administrative, inse mai inainte de acést'a ministrulu de interne ar voi a se intielege in persóna cu prefectii cei noui despre modalitatile de aplicarea acestei legi, precum si a toturoru celorlalte legi si ordinatiuni referitórie la non'a organisatiune a municipieloru. Pentru aceea toti domnii prefecti ar fi primitu, se dice, invitare la o conferintia ce se va tiené mai inainte de 20 Septembre in Budapest'a sub presiedinti'a dlui ministru Tisza. Cu acésta ocasiune se voru consultá acesti domni si in privinti'a introducerei casseloru domesticali.

Va se dica, dlu Tisza, la casu se nu se intemple niscari lucruri neprevediute, -si va pune in practica totu planulu seu despre organisarea administratiunei publice si ni va da ocasiune se ne convingemu de nou dimpreuna cu dsa, ca ori-ce organisare nu va fi in stare a scóte administratiunea din asiaticismulu ei pana atunci, pana candu acea organisare nu va tinde se duca la altu scopu, decatu numai la o administratiune regulata, éra nu si

la impilarea si maghiarisarea popóreloru nemaghiare din statu. Pana candu planurile de organisare interna, fia ele ale dlui Tisza séu ale ori si cui, nu voru tiené contu de drepturile ce competu popóreloru nemaghiare din statu, ci din contra le voru calcá si nímici, pana atunci dela reu totu la mai mare reu vomu trece.

Situatiunea pe campulu resbelului in valea Moravei este nu numai nedecisa, ci este confusa si nesigura mai multu cá óri si candu. Alarmulu de armistitiu si pace, ce de aprópe doue luni incóce se sustiene cu pertinacitate de catra foile austro-maghiare, nu póte se arete inca nice unu resultatu. Si déca nu se va intemplá vr'o minune din partea profetului Mohamedu, apoi potemu fi siguri, ca pana la inchiarea pacei vomu avé se mai petrecemu inca o iérna, déca nu cumva si mai multu. Serbii ar inchiá armistitiu, inse turcii nu se invoiescu, pentru ca in acestu casu trebue se sustiena cu mari spese tóta armat'a in neactivitate, éra pre de alta parte ar da serbiloru ocasiune a-si reculege poterile si a se intari si prin ajutóriele ce le vinu din Russii'a. Pace ar inchiá turcii bucurosu, inse conditiunile loru nu le primescu serbii nici candu ar sci, ca au se cada in lupta pana la unulu. — Positiunea actuale a armatei serbesci este asia de tare, incatu turcii si au perdutu speranti'a de a poté strabate mai departe.

— Trecerea russiloru in Serbi'a n'a incetatu. Diariulu „Pesti Napló" comunica, ca in 6 Septembre au plecatu din Odessa 13 officieri, 120 subofficieri si o multime de soldati. Altu diariu maghiaru spune, ca 500 de soldati din tienutulu Donului au capetatu concessiune de a trece in Serbi'a. In Petrupole se spéra, ca in tempu de o luna se voru poté aflá pe campulu de resbelu 20 de mii russi.

— Pre candu pe de o parte se dice, ca Russi'a in intielegere cu Germani'a ar fi cerutu dela guvernulu din Constantinopole, cá se nisuésca a pune catu mai curendu capetu versarii de sange, ca-ci la din contra nu se va mai poté evitá interventiunea altoru poteri, séu fia chiaru a loru propria, pre atunci pre de alta parte audimu, ca guvernulu russescu ar fi cerutu dela guvernulu romanescu concessiunea, de a trece prin Romani'a 150 de mii soldati pre campulu de resbelu. Intru catu suntu adeverate séu nu aceste sciri, nu potemu se scimu inca, inse déca le punemu in paralela cu impregiurarea, ca generalulu Manteuffel, care a fostu la Varsiovi'a de a salutatu pe imperatulu Russiei in numele suveranului seu, inca ar fi adusu cu sine nisce planuri de activitate din partea Russiei, apoi trebue se admittemu, ca o schimbare totu are se se intemple in situatiunea de astadi a poteriloru, cari pana acum n'au partecipatu la rescóla deadreptulu si in tóta form'a.

— Din incidentulu intronarii noului sultanu a comisu guvernulu turcescu unu inconvenientu neertatu facia de Romani'a, tramitiandu-i o comunicare, in aceeasi forma si termini, cá si Egiptului, Tunisului etc. prin care o invita se serbeze intronarea prin salve de tunuri si prin luminatiuni. — Desi guvernulu romanu nice n'a bagatu in séma acésta invitare de serbare, totusi se pare ca s'a superatu fórte reu asupra acestei neghiobie turcesci, care, precum dice „Romanulu", nu merita mai multa insemnetate, decatu unu faptu copilarescu, care probéza, ca betranii copii dela Bosforu au cadiutu in mintea pruncíei, ceea ce vestesce unu finitu apropiatu.

— Cetimu in „Mon. oficialu" urmatoriulu comunicatu:

„Journal de Bucarest", in numerulu seu din Dominec'a trecuta, publica unu articulu de fondu intitulatu „Turci'a si Romani'a", prin care, facundu mai multe apreciari ce nu avemu ale releva, termina dicundu, ca sublim'a Pórta a tramisu Mariei Sale Domnitoriului, cu ocasiunea avenimentului noului Sultanu, o notificare identica cu acea tramisa Kedivului Egiptului, Beiului Tunisului, precum si guvernatoriloru generali ai imperiului.

Acésta asertiune este cu totulu neesacta. Marele Viziru a tramisu in adeveru o telegrama Mariei Sale Domnitoriului, acésta telegrama inse contiene, in terminii cei mai curtenitori, notificarea despre avenimentulu noului Sultanu, si exprima sentimentele cele mai bine voitóre ale Maiestatii Sale, atatu pentru Romani'a catu si pentru Domnulu ei".

Bucuresci, 1/13 Septembre. Adica diariele maghiare se lauda, ca óstea insurgentiloru Kossuthiani in a. 1849 ar' fi ucisu sieptedieci de mii de russi? *). Lauda-te gura, ca écca pumnulu. In bataliile cate au avutu russii cu maghiarii in acelu anu in Ungari'a si Transilvani'a, n'au picatu din russi cu morti cu raniti cu totu nici sieptе mii. Acésta se póte proba cu date authentice culese in regula si controlate bine; preste acésta potu marturisí adeverulu mai multe mii de ómeni betrani si honorabili, cari nu numai au vediutu cu ochii si auditu cu urechile loru cele ce se intemplá, déra au si partecipatu in persóna la ingroparea mortiloru cá preoti, cá functionari, medici, chirurgi etc. Buletinele bellice au potutu suna ori-cumu au voitu, indata inse dupa pacificare s'a restabilitu adeverulu prin cercetari si conscriptiuni facute din locu in locu, prin luarea in ajutoriu a matriculeloru preotiesci si a protocóleloru dela spitale, apoi s'au si publicatu. In bataliile din Transilvani'a n'au picatu nici patru-sute de russi; nici n'a fostu cu potintia, cá se péra mai multi, pentru-ca acelea batalii tienea mai totu-deauna scurtu si se terminá de comunu cu fug'a insurgentiloru in ruptulu capului; dupa aceea muscalii ii incungiurá si desarma pe toti. Totu ce s'au batutu bine la maghiari au fostu batóliónele si escadrónele cele multe, care in a. 1848 desbinandu-se de catra armat'a imperiala austriaca, au trecutu la Kossuthiani. Oficiarii aceloru truppe desertate se batea fórte bine, pentru-ca avea se aléga numai intre glóntiele russesci si intre furcile austriace dela Aradu, Pest'a etc. Noi mai dicemu inca odata pentru totu-deauna maghiariloru, in interessulu loru si alu nostru, se lase aceste copilarii, se nu irrite, séu cumu se esprime poporulu, se nu bage in draci pe muscali, ca odata o voru plati fórte scumpu. De civilisatiunea russésca se nu-si bata jocu, ca maghiarii in acestu punctu n'au se impute russiloru nimicu pe lume. Nici cu unu dramu nu este mai multu simbure civilisatoriu in rass'a maghiara decatu e in cea russésca. Cu slavii meridionali si cu romanii se se inpace frumusielu si catu se póte mai curundu, cá se nu fia prea tardiu.

Asia este, ca tóte incercarile de armistitiu si de pace suntu comedii góle? Cu tóte acestea, diariele austro-ungaresci care -si temu pelcuti'a, propaga neincetatu faimele de pace; ele ar' vrea se ne lege ochii cá femeia ce dicea barbatului: „Nu crede ceea ce vedi tu, crede ce'ti spunu eu." Vapórale transpórta neincetatu russi imbarcati dela Odess'a cu sutele la Serbi'a; pe aici trecu si acuma pe fia-care di intocma cá mai inainte si numai cu acea differentia, ca vedi p'intre oficiari pe unii carunti, ómeni cá de cincidieci de ani, alu caroru esterioru si chiaru vestmentele loru, de si civili, déra fine, arata pe barbatii de rangu inaltu, cari toti vorbescu bine limb'a francesa, care precum este sciutu, in classile superiori ale Russiei se invétia cu multu zelu si cu predilectiune. Vedeti apoi in „Allg. Ztg." si in diariele francese desele sciri despre concentrarea de truppe la fruntariele russo-turcesci din Asi'a intre Marea négra si Caucasu, cumu si de fortificarea cetatiei Cars si a altora din partea Turciei.

Déra concentrarea DV. de diece regimente si 23 baterii la Sibiiu, precum nu s'a mai vediutu nici-odata, nici chiaru in 1848/9, este ea o simpla manevra de tómna? Jidovimea din capital'a nóstra a pusu in cerculatiune faim'a, ca austriacii voru intra mai curendu in Romani'a decatu muscalii. Jidovii austro ungaresci ii astépta cu mare sete, „cá se póta face Geschäft!" Din contra, comerciantii bulgari astépta cu acelasi doru pe muscali, „ca au bani mai multi, platescu mai bine si suntu Nasiek-Brati ai nostri." Ecca patriotismulu luminatu la jidovi si la bulgari, patriotismulu pungei. Dela jidovii austro-ungaresci nu are dreptu se astepte nimeni mai multu, ca de aceea suntu ei jidovi austro-ungaresci. Ceea ce trebue se bata fórte tare la ochi este, ca de si jidovii din Ungari'a dela 1868 incóce se vedu emancipati perfectu prin lege sanctionata, prin urmare se bucura de tóte drepturile, nu numai civili, déra si politice, in catu nu le mai lipsesce nimicu, totusi ei continua a emigra incóce pe tóte drumurile, in catu acumu anume pe la orasie, nu mai incapu unii de altii si se persecuta aprigu intre sinesi. Aici n'au drepturi politice si totusi vinu incóce orbesce, cu sutele, neasemenatu mai multi din Austro-Ungari'a cá din Russi'a, unde suntu tolerati numai in 12 guberne (provincii), éra mai in laintrulu Russiei nu. Apoi se te mai miri de opiniunea inradacinata la poporu, ca acésta ar' fi o ramura a politicei domnitórie la DV.? Audimu ca si in regiunile transilvane locuite de romani s'au immultitu fórte tare jidovii *). — Portarea bulgariloru veniti successive de preste Dunare si asiediati mai alesu in tienuturile danubiane, ar' merita se fia ventilata din cateva puncte de vedere, pentru-ca acea portare in timpulu de facia incepù se iè o directiune mai multu decatu curiósa. Nu scimu cumu s'a intemplatu, ca dintre bulgari au trecutu incóce totu camu pe atatia, pre cati romani au trecutu din colo. Déra causele acestei migratiuni cumu amu dice, imprumutate, se potu afla; pentru asta-data numai catu o constatamu. Suntu sate intregi de bulgari, altele amestecate, déra cea mai insemnata classe a bulgariloru se afla pe la orasie, ocupata cu comerciulu in cele mai multe specialitati ale acestuia, precum sub domni'a turcésca nu l'ar' fi avutu nici-odata, din lips'a totala de securitatea averei si a persónei. Dintre bulgarii comercianti s'au alesu multime de arendatori, proprietari, functionari si professori. V'am spusu alta-data, ca de naturalisatiune nu 'i-a mai intrebatu nimeni, din causa cumu se pare, ca ei nu veniá din Turci'a. Apoi barbatii nostri de statu se mai mira, ca turcii din Stambulu inca nu vréu se faca distinctiune, ci le dicu netedindu'si barbile: „Ak-iflak si Kara-iflak (vlachii albi si vlachii negri = moldovenii si muntenii) suntu totu Raiá supusi ai nostrii cá si toti ceilalti Ghiauri credintiosi ai profetului Isa (Isusu) din imperiulu nostru; de aceea 'i si tragemu la tribunalele nóstre si respingemu paspórtele date in numele Beiu-lui loru Carolo". Destulu ca bulgarii scapati de iataganu pe pamentulu Romaniei si sub scutulu neutralitatiei acesteia -si facura stari mari, -si crescura copii in tóta libertatea pe la scólele nóstre, -si deschisera si ei scóle bulgaresci, tipografii, diarie, lucrara — cati au voitu — intru tóta libertatea pentru emanciparea nationala, si déca in acestu punctu n'au facutu mai multu, caus'a se se caute numai in egoismulu, in extrem'a loru avaritía (sgàrcenia) ce se pare a fi una din trasurile fundamentali ale caracterului loru; avemu inse si cateva esceptiuni demne de tóta stim'a; déra regul'a este, ca la cei mai multi lipsesce atatu patriotismulu romanescu, catu si celu bulgarescu, si mi se pare, ca chiaru acasa la ei in Bulgari'a, patriotismulu mai este inca o planta exotica, necunoscuta, din care causa bulgarii au si facutu estimpu infricosiatulu fiasco, prin care au irritatu asia multu pe serbi si pe muscali. Déra ceea ce ne privesce pe noi este, ca acuma bulgarii injura mai alesu pe romani pentru infricosiat'a loru cadere sub petiórele cailoru turcesci. Cu ce dreptu? Mai antaiu se-si numere densii pe multimea bulgariloru turcita, pe spionii bulgaresci statatori in servitiulu turcescu, pe archiereii loru cari mananca si béu cu pasialii, cu beii si cu spahiii, pe capitalistii loru, cari niciodata n'au voitu se dè nici-unu banu pentru scopuri nationali, precum nu vréu se dè nici la necessitatile patriei loru adoptive nimicu de buna

---

*) „Hon" etc.

*) Din patru mii cati se aflá in Transilvani'a pana la 1848 s'au facutu pana astadi la 40 de mii; mai alesu orasiele maghiare se inpopulédia neincetatu cu evrei, éra pe la sate, vai de locu ori unde apuca. Red.

voia, in fine se-si numere pe diecile de mii de juni, cari fugu de arme, apoi se stea de vorba cu romanii si se astepte pe muscali.

De altumentrea cestiunea bulgara merita cá se fia tractata multu mai seriosu decatu se póte in corespondentie fugitive. Intre altele noi amu recomenda phisiologiloru si ethnografiloru nostri, cá se examine pe acestu poporu tataro-slavu dupa regulele sciintiei moderne si totu odata cu istori'a in mana, cá se vedemu, pana in catu suntu bulgari si pana in catu romani slavisati de mai inainte aceia, cari au trecutu si mai trecu incóce. Este adeca lucru fórte remarcabile, ca asia numitii bulgari veniti de pe malulu dreptu alu Dunarei invétia limb'a nóstra perfectu si multu mai curundu decatu ori-care altu poporu.

Dev'a in 4 si 5 Septembre 1876 st. n.

Eri si asta-di s'a tienutu in Dev'a memorabil'a „Congregatiune de constituire" a noului municipiu „Uniadór'a", indeplininduse planulu si vechi'a dorintia a usurpatoriloru situatiunei, de a vedè Zarandulu disolvatu.

Eri si asta-di se carpí vechiulu municipiu alu Uniadórei cu o mare parte din municipiulu Zarandu, cu intregu scaunulu Orastiei si cu vechile cetati libere Hatiegu si Uniadór'a, constituindu-se de sila in noulu municipiu „Uniadór'a".

Eri si asta-di s'a luptatu de nou dreptulu cu mintiun'a, francheti'a cu falsitatea, curagiulu cu lasîtatea si dreptatea cu forti'a bruta.....

Eri si asta-di amu vediutu pe adeveratii fii ai poporului, pre adeveratii patrioti, cum sciu, cum vréu si cum potu aperá binele poporului; amu vediutu pre eroii din tufa, pre politicii de strade, pre calcatorii de juramentu, cum sciu se se pitulésca, cum sciu se imiteze tacerea pescelui si cum sciu sarutá man'a ce-i bate; amu vediutu de nou, pentru ce se aducu legi peste legi si cum se interpretéza acele; dér' mai vertosu cum se esecuta acele.. — ne-amu convinsu érasi despre bunavointi'a celoru pusi la stapanire si despre venitoriulu ce ne astépta ... —

Inainte de inceperea „Congregatiunei", adica la 4 Septembre a. c. dela 8—10 óre a. m. unu numeru mare din membrii congregatiunei din cinci parti si anume: representantii romani din municipiulu Zarandu, scaunulu Orastiei, cetatile libere Hatiegu si Uniadóra, impreuna cu o parte neinsemnata a celoru din municipiulu de mai inainte alu Uniadórei, s'au intr'unitu intr'o conferintia preliminaria in cas'a ospitala a bravului jude reg. dela tribunalulu din locu, dlu Iuonu Motiu, in care conferintia s'a statoritu tienut'a luanda in congregatiune. De aci ne duserâmu cu totii in sal'a adunarii, unde s'au fostu adunatu deja multimea rerepresentantiloru chiamati — si nechiamati. Peste càte-va minute — amesuratu usului — s'a alesu o deputatiune, carea a invitatu pre prefectulu-presiedinte, cá se incépa agendele — cari nu le scieá nime . . . .

Intrandu prefectulu, George Pogány, in costumu unguresc 'si ocupà scaunulu presidialu intre „éljenuri", provocandu inainte de tóte pre v.-notariulu din municipiulu Uniadórei, cá se citésca catalogulu membriloru din tóte cinci partile adnecsande. Constatandu-se, cà partea cea mai mare a representantiloru (mai alesu din partea unguriloru) este de facia, presiedintele dede cetire „cuventului de deschidere", din care insemnamu pe scurtu numai cate-va schitie mai insemnate si anume, cà idee'a de a estinde, respective de a disolve Zarandulu pentru de a mari municipiulu Uniadórei — dupa presiedinte — nu este nóua. Nu, — dice pres. — cà-ci realisarea acestei idei s'a incercatu atatu sub Iosifu alu II, catu si sub absolutismu. Ni mai spuse verde si aceea, ca arondarea presenta s'a facutu mai vertosu pentru sustienerea rassei loru (fajunk fennállásáért) si din alte cause de mare insemnatate si de mare interessu. — Apoi, aretandu scopulu conchiamarii congregatiunei presente, adica de a inaugurá noulu municipiu alu Uniadórei, pe basea rescripteloru ministeriale si a nóuei legi de arondarea municipieloru, pune pe mas'a adun. cate-va rescripte bine sigilate ale guvernului unguresc, provocandu si rogandu pre representantii coadunati, cá sèi dé mane de ajutoriu intru efeptuirea ordiniloru mai inalte s. c. l.

Primulu cuventu l'a redicatu Dlu L. Barcianu, representante din scaunulu Orastiei, rogandu pre presiedintele ca: luandu in consideratiune, ca o mare parte din representantii de facia, si anume romanii si sasii, nu sciu si nu pricepu limb'a maghiara; luandu in consideratiune, ca scopulu representantiloru este, cá se se intieléga unii cu altii, dér' mai vertosu, luandu in consideratiune, ca si legea de nationalitate prescrie s. c. l. sé binevoiésca a spune cuventulu de deschidere si romanesce, cá se 'lu intieléga toti.

De aci — firesce, — s'a incinsu o desbatere lunga si interessanta pentru si contra limbei romane. Dnii Dr. I. Hodosiu, Sig. Borlea, Secul'a, Dr. Tincu, T. Papu, I. Simionasiu si altii cereau respectarea limbei romane. Romanii cu legea a mana si cu tóta poterea logicei si a cunoscintieloru de lucruri, ér' sasii, provocandu-se la usu, la ecuitate si dreptate, pledau in favorulu limbei romane.

Asia d. e. repres. sasu Dr. Stengel dela Orastia, intr'o vorbire frumósa in limb'a nemtiésca, (prim'a óra aici in ast'a limba, dóra de candu esista munic. Uniadórei) — cerea, cá se se spuna tóte si romanesce. Er' repr. Teuts, totu de acolo si érasi in limb'a germana, cerea esplicari in limb'a romana, dicundu, ca la ei, cá in totu Ardélulu, limb'a de mediulocire, cea diplomata, este l i m b'a r o m a n a.

Facia de aceste cati-va domni unguri, in locu de a combate cu arguminte, faceau sé sune sal'a de „rendre", adica la ordine. Au fostu ce e dreptu cati-va si de acei'a, cari se incercara a combate pre oratorii romani, dér' cu cuventulu nu li successe, ca-ci declamau tare pe subtire, tocmai cá scolarii, candu nu sciu lectiunea, ce erá deci de facutu, decatu cá presiedintele se declare, ca nu vré se spuna si romanesce si astu feliu cu acea dechiaratiune cu sgomotu mare s'a purcesu mai departe.

Luà apoi cuventulu Dlu Simionasiu, facundu intrebarea, ca óre carii dintre officiantii municipieloru intrunite, voru formá biroulu? Si incatu se respectéza legea si in acést'a privintia? Ca-ci dupa lege biroulu ar' fi sè fia din cei mai de multu in officiu.

Presiedintele dechiara, cà a dispusu deja, cá biroulu se-lu formedie cei din Uniadór'a de mai inainte, si cu acést'a érasi s'a finitu tóta desbaterea.

Dlu S. Borlea, face intrebare in privinti'a protocoleloru romanesci, dupa care érasi se desvólta o desbatere interessante in favorulu limbei romane cá limba protocolaria. In urma se constatéza ca protocólele congregatiunei s'au portatu, — bine reu, — si se voru pórtá si romanesce.

A urmatu apoi desigilarea si cetirea rescripteloru secrete ale minist. C. Tisza.

La desfacerea rescripteloru cugetámu, ca cine scie ce lucruri grandióse va se mai audimu, — ca-ci nu ne poteamu intipuí, ca ce infricosiate s e c r e t e c o n s t i t u t i o n a l i voru se cuprinda, — candu colo ce se vedi? Se cerea in acele rescripte cá congregatiunea se dechiare protocolarminte de constituitu noulu municipiu alu Uniadórei, si se aléga unu vravu de comissiuni pentru lucrarile ulterióre. Si din aceste a facutu marele diplomatu C. Tisza secretu? Of! Of!

Dupa cetirea rescriptului secretu, s'a scolatu dlu Dr. I. Hodosiu, si intr'o vorbire meduósa, si intre aplausele representantiloru romani si sasi, in scrisu, a propusu: cá a c e l u r e s c r i p t u s e n u s e i è d e s c i r e, ci se se faca o representatiune la guvernulu maghiaru, carea se induplece pre cei dela stapanire, cá se faca unu nou proiectu de lege, prin care se se restauredie municipiulu Zarandu, aretandu cata dauna, cata nedreptate si greutati pentru venitoriu s'au facutu cu desfiintiarea Zarandului si asia mai departe.

La acést'a propunere s'a alaturatu si representantii din scaunulu Orastiei cu acea adaugere, cá se se essoperedie, totu pe acea cale, si autonomi'a scaunului loru. Oratorele celu din Orastia dlu Dr. Tincu inca a desfasiuratu fórte frumosu motivele, pentru cari s'au alaturatu la propunerea dlui Dr. Hodosiu.

Inainte de a merge mai departe dlu S. Borlea face propunerea, cá acea ordinatiune se se esplice si romanesce, ceea ce, dupa lungi desbateri s'a si facutu prin dlu Simionasiu, candu apoi incepù de nou dlu S. Borlea a pledá intru spriginirea propunerei de mai susu. Dlu S. Borlea si astadata a aretatu retacirea ocarmuitoriloru si periclele ce ni adusera. Combatù susu si tare nedreptatea, ce s'a comisu cu desfiintiarea Zarandului, prin ce numai se ruinédia poporulu ajunsu deja la sapa de lemnu. Asemene au aperatu propunerea dlui Hodosiu si dnii Secul'a, din punctu de vedere alu legii, alu ratiunei, alu logicei si din punctu de vedere juridicu, ér' dlu Teodoru Popu, din consideratiuni de ecuitate si in interessulu venitoriului, apoi dlu Simionasiu si din partea representantiloru din fostulu municip. Uniadór'a, parintele protopopu Ratiu si alti multi.

Din partea unguriloru — surprinsi de oratori'a si pledarile cu multu tactu si esactitate ale romaniloru — au vorbitu abia vr'o cati-va, dér' si acei'a intr'unu stilu suspicionatoriu, predomniti de patimi si fórte pucinu la obiectu — tacu despre cei ce murmurau si injurau la spate cu pumnii in busunariu. S'au distinsu incatu-va Béla Lukács, deputatu la diet'a ungurésca, care contra propunerei dlui Hodosiu cerea si vorbiea pentru de a se luá rescriptulu ministrului, dupa cum adica s'a ordonatu, ér' dlu G. Lázár, advocatu si fiscu comitatensu se marginí la citarea §-lui 46 art. de L. XLII din 1870, dupa care propunerea dlui Hodosiu se nu se iè in desbatere, fiindu-ca nu s'a insinuatu celu pucinu cu 24 óre mai inainte. In desiertu dovedira oratorii romani, ca acelu § suna pentru propuneri de sene statatórie si ca acel'a in casulu presinte nu se póte aplicá, ca-ci ministrulu a lucratu neconditiunatu, candu a tramisu rescriptele sigilate si asia nu s'a sciutu, ca ce bidigania este sub sigile; indesiertu ii capacitau romanii, ca propunerea din cestiune se basédia pe lege, ca-ci tóte fura in daru. — Mai vorbira advocatulu din Zarandu Ribiczey si proprietariulu L. Kirinyi, nesfiindu-se a debutá fora nici unu temeiu contra municipiului Zarandu, respective contra celoru, cari au diresu destinele acelui municipiu. Insinuatiunile loru inse se refransera prin zarandeni, cum numai s'a recerutu.

S'au mai incercatu a cofundá propunerea ponenduse intrebarea, ca óre se se iè la votu odata cu cestiunea rescriptului séu separatu, pana candu in fine romanii cerundu votare nominala — propunerea s'a pusu la votu.

Resultatulu votisarii este urmatoriulu: 86 voturi au fostu pentru si 136 contra proiectului dlui Hodosiu, astfeliu déra s'a primitu propunerea dlui B. Lukács, ca adica inaugurarea noului municipiu Uniadór'a se decide protocolarminte. E de insemnatu, ca, fiindu tempulu inaintatu, (aprópe la 3 óre) multi din representantii romani — si chiaru de acei'a, despre cari nu amu fi presupusu — au aflatu de bine a se retiené dela votu, ér' vr'o cativa functionari votara contra. — Cu finirea votarii, respective cu enunciarea conclusului, s'a inchieiatu siedinti'a prima, enunciandu-se tienerea siedintiei a dóu'a pe diu'a urmatória.

(Sied. II-a va urmá).

Din comitatulu Sibiiului.

In 4 Septembre a. c. la 11 óre a. m. s'a implutu pagin'a, pre care Clio insemnà evenimentele din „fundulu regiu", si a pregatitu alta pagina alba pentru a continuá istori'a „fund. regiu", sferticatu in comitate. Noulu comitatu alu Sibiiului compusu din scaunulu si orasiulu Sibiiu, Sabesiu, Miercuri'a, Nocrichu si vre-o 12 comunitati din comitatulu Albei de josu, a tienutu in 4 Sept. prim'a s'a congregatiune, la care comitele supremu s'a instalatu si juratu in presenti'a a mai multi cá 200 deputati din amentitele scaune, orasie si comunitati, si a unui publicu fórte numerosu si plinu de curiositate.

In acea siedinti'a epocala s'a alesu una comissiune de 35 membri (25 sasi si 10 romani) din deosebitele locuri ale noului comitatu. Acésta comissiune in 25 Septembre va tiené sub presiedinti'a comitelui prim'a sa siedintia in Sibiiu, in care va pregatí necessariele dispusetiuni, pentru vieati'a noului comitatu, precum suntu: arondarea cercuriloru, in cari se voru alege membrii nóuei congregatiuni, statorirea sumei functionariloru si sistemisarea salarieloru loru, apoi redactarea budgetului etc. Nu este de lipsa se adaugu, ca in representanti'a noului comitatu, mai alesu cu ajutoriulu virilismului, condamnatu chiaru si de sasi, sasii voru face maioritatea, romanii minoritatea, se intielege prea respectabila; alte elemente nu suntu.

Desi discursului noului comite nu se potea imputá, decatu aceea, ca la pronunciatu intr'o limba abiá de a sut'a parte a deputatiloru priceputa si intielésa, intempinarea lui din partea maioritatii a fostu catu se póte de rece, fortiata, respingutória. Singuru numai respunsulu romanescu alu comitelui

datu la salutarea romana a dlui Elia Macellariu, fù primitu cu „se traiésca“ intemeiate.

Sasii, esemplari cá totu-deaun'a in lupta pentru nationalitatea loru, s'au pregatitu si organisatu de cu bunu tempu, chiaru si pentru acésta congregatiune de formalitate, inse insemnata. Desi nu se póte dice ca n'a lipsitu chiaru nici unulu, totusi fórte pucini dintre representantii sasi scaunali si sateni si-au crutiatu banisiorii, fórte pucini au absentatu dela prim'a congregatiune a noului comitatu. Toti, de aprópe si din departare, se paru a fi fostu patrunsi d'unu sufletu si d'unu cugetu, si s'au presentatu la loculu loru conformu demnitatii si chiamarii loru. Romanii inse, pre langa tóta multimea capeteloru luminate, chiaru si asta-data au remasu inderetulu sasiloru. Numai ei n'au facutu preconsultari, numai ei n'au avutu planu si sistemu, numai loru le-a lipsitu compasulu neincungiuratu de lipsa. Fia-care a lucratu si a pornitu cam dupa cum l'a taiatu mintea. (? R.)

Astfeliu d. e. dintre 8 representanti sasi ai scaunului Sabesiu, 6 s'au dusu la Sibiiu; éra dintre 31 romani 26 au remasu a casa. Impressiunea, ce a resultatu din tóte aceste fenomene, numai imbucuratória nu se póte numí pentru noi, si rolulu romaniloru in congregatiune a fostu pucinu impunetoriu.

Déca romanii si pre venitoriu voru purcede cá si pana acum'a totu desolati, apoi grati'a sasiloru va sci grigí de dorerile loru, precum d'acum'a vedemu, ca s'a si inceputu. Me mangaiu inse, ca venitoriulu va repará tóte si apoi atunci fratii sasi se nu cerce cumva a crede, ca dilele altor'a s'au sfersitu si numai ale loru au resaritu in noulu Ierusalimu . . . . .

Tribunulu.

Sciri telegrafice. Constantinopole 11 Septembre. — S'a cetitu in consiliulu de ministri Hatulu Sultanului, prin care se confirma marele Vizir si ministrii in functiunile loru si prin care se ordona a se infiintiá unu consiliu nationalu, a carui competintia ar' fi de a elaborá si a supra-veghiá legile, precumu si de a eserciá controlu asupra finantieloru; prin elu se ordona mai departe cá functiunarii se nu póta fi destituiti fara cuvinte grave, si se promite protectiune pentru invetiamentulu elementariu. Se ordona asemenea a se lua mesuri decisive relativu la Hertiegovin'a, Serbi'a si Bosni'a, cá se se puna unu capetu versarei de sange; in fine se doresce mantienerea buneloru relatiuni cu poterile.

Mostar 11 Sept. — Vineri atacara 2500 muntenegrini una din positiunile aripei drepte a lui Muktar-pasi'a, aperata de doue bataliuni. Muntenegrinii fura respinsi pana in intaririle loru, dintre cari trei remasera in stapanirea trupeloru turcesci.

Londr'a 12 Septembre. — Derby, primindu deputatiunile, accentuà ca interessulu Angliei e de a mantiene integritatea territoriala a Turciei si declara, ca nimeni in Angli'a nu se opune intentiunei de a se da autonomia provincieloru turcesci, cu tóte ca difficultatile locale suntu mari. Poterile trebuescu se-si dé tóte silintiele potentióse pentru armistitiu si apoi pentru negociarile in sensulu acesta. In fine declara Derby, ca trebuie a se evitá reinnoirea crudimeloru si arata, ca propunerile meetingului pentru gonirea turciloru din Europ'a nu se potu esecutá, ca-ci s'ar' aprinde resbelulu religiosu generalu, cu crudimi si mai oribile. In fine declara ca Bulgari'a trebuie se 'si primeasca satisfacerea ce i se cuvine.

Belgradu 12 Sept. — (Oficialu) Turcii au incercatu eri a fortá trecerea pe malulu dreptu alu Moravei, intre Deligrad si Alexinatz si dupa o lupta ce a duratu dela 6 pana la 7½ óre sér'a, fura goniti pe tóta lini'a —

Constantinopole 9 Sept. S'a formatu unu comitetu de ajutoriu pentru victimele resbelului din Bulgari'a sub presiedinti'a ambasadorelui Angliei.

Cettinje 13 Septembre. — Dervisiu-pasi'a a trecutu Luni inaltimele dela Voljbrdo, asiediandu-si lagerulu intre Voljebrdo si Sputz; inse apropiandu-se dóue corpuri de muntenegreni, Dervisiu-pasi'a s'a retrasu la Podgoriti'a si Sputz.

Grosulu armatei lui Dervisiu-pasi'a se afla la Sputz; éra restulu la Podgoriti'a sub Gemil-pasi'a.

Vien'a 13 Septembre. — „Corespondinti'a politica“ anuncia, dupa informatiunile sale particulare, ca Pórt'a ar' fi modificatu intr'unu modu esentiale in cateva puncte conditiunile sale primitive de pace si a promisu ale comunicá poteriloru in diu'a de 12 Septembre.

Constantinopole 13 Septembre. — In consiliulu tienutu Marti pentru a discutá conditiunile de pace, pe langa ministrii, s'aflau si functionarii mari, ulemale si generali.

S'asicura ca respunsulu Portii catra poteri va fi impaciuitoriu.

Severinu la 31 Augustu, 9 óre diminéti'a. Turcii au trasu focuri in vaporulu austriacu Frantz-Josef, care portá 350 pasagieri. Capitanulu Corvenschi a protestatu consulatului austriacu din Rusciucu. „R.“

— (Catra publiculu brasioveanu.) Dlu advocatu Iuliu Jekel va intreprinde in septeman'a venitória o caletoria la Bucuresci si Braila in cause ce se tienu de carier'a si missiunea sa, si este aplecatu a primi cu acésta ocasiune si alte mandate in acele parti ale Romaniei. Facemu deci atenti pe comerciantii romani, cari stau in legaturi de comerciu cu piati'a Bucuresciloru si a Brailei, cá se se folósésca de acésta ocasiune, care fora spese mari i pune in positiune de a-si regulá afara de processu ori-ce causa in numitele parti ale Romaniei.

Pretiurile piacei

in 15 Septembre 1876.

Mesura	Speciea fructeloru		Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Hectolitre	Granu	fruntea	8	18
		midiulociu	7	51
		de diosu	6	52
	Mestecatu		6	13
	Secara	fromósa	4	75
		de midiulocu	4	64
	Ordiulu	frumosu	3	75
		de midiulocu	3	48
	Ovesulu	frumosu	2	22
		de midiulocu	2	10
	Porumbulu		4	19
	Meiu		3	86
	Hrisca		—	—
	Mazerea		6	—
	Lintea		8	84
	Faseolea		4	—
	Sementia de inu		11	24
	Cartofi		2	22
1 Chilo	Carne de vita		—	36
	„ de rimatoriu		—	48
	„ de berbece		—	24
100 Chilo	Seu de vita prospetu		30	—
	„ „ „ topitu		—	—

Nr. Not. 181/1876. 1—2

Edictu.

Din partea subscrisului Notariu publicu regiu cá comissariu judecatorescu se aduce prin acést'a la cunoscintia publica, cumca la ordinulu onorabilei Judecatorie reg. de cercu ddto Brasiovu 11 Sept. 1876 Nr. 10,009/1876 civ. tóte mobilele inventate tiitóre de remasulu dupa Nagy Gavrila Carpoviciu, dimpreuna cu pretiósele in auru si argintu se voru vinde prin licitatiune benevolenta

la 22 Septembre 1876

si casualminte in dilele urmatóre, totu-deaun'a inainte de ameadi la **9 óre in cas'a repausatului (Tergulu pescelui nr. 101).** Cumparatorii se invita la acésta licitare cu acea observare, ca obiectele de vendiare se voru licitá in pretiulu judecatorescu, si se voru predá in possessiunea cumperatoriului, numai pe langa depunerea pretiului de licitare in bani gata.

Brasiovu in 12/9 1876.

Notariulu publ. regiu:
Petru Nemesiu,
cá comissariu judecatorescu.

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.